

En gammel, fyensk Lægebog eller Cyprianus

meddelt ved *Kai C. Uldall*.

Den nedenfor aftrykte Lægebog eller Cyprianus fandtes for 60—70 Aar siden paa Gaarden Krogenlund i Stenstrup Sogn. Hvorledes Bogen var kommen dertil, og hvem den oprindelige Ejer har været, kan ikke oplyses*). Muligvis har en eller anden »klog Mand« i Sydfyen nedskrevet de forskellige Raad og Trylleformularer, men da den overvejende Del af Opskrifterne er almindelige Husraad, synes det rimeligst at antage, at Bogen gennem en Aarrække er sammenskrevet af en Husfader til Hjælp ved det daglige Livs paakommende Uheld og Sygdomme.

Som de fleste lignende Bøger bestaar ogsaa denne af en Række Opskrifter af yderst forskellig Karakter. Kun enkelte af dem er ældgamle Trylleraad, andre er hentede fra trykte Lægebøger, hvis Indhold ofte er forvansket, og største Delen er gamle Husraad.

Bogen, der maa stamme fra Tiden 1800—20, bestaar af et lille Oktavhefte uden Omslag eller Titel samt et løst, indlagt Folioblad. Skriften er meget medtaget, og Bogen bærer stærke Spor af Brug.

Den ubehjælpssomme Bogstavering er her bibeholdt, dog er regelmæssig Brug af store Bogstaver indført.

Mod Hiertevee.

Mand kan tage Kummenollie og smøre sig med under Hiertet, hvor man fornemmer Pinen. Siden tager noget Haure og Hyldeblomster og tøre tilsammen i et Fyerfabæken og komme det i en lærets Pose og læge det paa Stædet saa varmt, som man kan taale.

*) Bogen er velvilligst stillet til Meddelerens Disposition af Ejeren, Hr. Bibliotekar C. V. Langkilde, Kbhvn.

For Frysen.

Tag Neldefrø og kaag i god Viin og lad det blive kolt. Smør saa det heele Legeme dermed.

For Orm.

Egstaal udglødet og siden filet til Spaane er meget got. Et suagt Meneske tager en Knivsod i Viin eller Øll, et midelmaa-dig og et stort Menniske 3, og faste i 2 Timmer.

For Kolik.

Tag et nyegiort Æg og helde det Hviide fra og lad Blom-men blive derj. Kom saa fransk Brendeviin og i Mangel godt dansk Brendeviin og kom i Blommen i Skallen og rør det til-sammen. Drik det og leg dig til Sængs.

Et andet for Kolik.

Tag fersk Giedeister og siuet det i en Sølvskee og tag 9 Draa-ber Kummenollie og lad løbe derj; siuete saa Isteret og Ollien lidet tilsammen. Lad siden i Navlen saa meget, som der kan; smør Navlen og Bugen. Derefter leg et varmt Klæde derover. Lige saa en Timme ganske stille, saa stilles Pinnen.

For røde Øine.

Tag Vosen*) af en Tobakspibe, brug Aften og Morgen.

For det røde i Ansigtet.

Tag 7 nyegiorte Æg, kaag dem haarde. Tag saa Skallen og det Hviide fra Blommen. Skier og vrid det Hviide vel, kom det saa i en nye lærets Klud og vrid det atter stærkere. Den Saft, man faar deraf, skal settes i et Glas. Dyp en Finger derj og smør paa Udslætten, saa læges det snart.

For Ringorme.

Skrepperøder smaastødt, Ædike, Salt og Ingefærpuder efter Behag. Blend det tilsammen; siden kryste det igiennem en lin-net Klud, og paa en Ringorm lagt leeger og tørres den.

Den som icke kan lade sit Vand.

Tag frisk Sviinemøg og udskieret Honning. Blend det til-sammen, gjør det meget tyndt og stryg imellem en lærets Klud, som er dobbelt. Giør den saa stor, at den kan naae over det

*) Vos el. Oos, o: Saft, (Tobakssovs).

tynde Liv og over Navlen. *Item* tag Skallen af Rødløg, kaag dem i tyndt Øll og kom Ravollie derj og drik det.

For Raserie.

Tag Qvindemelk eller Giedemelk, blød et Klæde derj. Slaae det om Hovedet, det kiøler strax og giver Søvn.

For Rørelse.

Tag Svoel, som er smaaestødt, Wenedisk Sæbe, Enebær, et Drengbarens Vand og Brendeviin, liggemeget af hver. Bland det tilsammen og gnie saa de matte Lemmer med i en nye lerets Klud.

For Liigtørne.

Flaae Huusløg og læg derpaa, saa gaar de bort.

Om nogen Seene krympes og bliver stiv i Beenene af Verk.

Tag Bøgeaske og kog med Sallevie, Kamelblomster og Rosenblade, af hver en Haandfuld, og bade Leedené dermed.

For Øyne som Barnekopper haver med Hinde overgroet.

Kampher 1 Q. smaaestødt, hvid Koberrøg 1 Lod, udsaltet Majmaanetssmør. Dette sammenblandes og smøre Øynene saa varmt, som man kan taale. Naar det skal bruges, skal det varmes op i en Sølvsee.

For Ørnene Sygdom og dem, der icke kan høre.

Tag Huusløyssaft, Bomolie, af Logesaft (?) og Qvindemelk og lidet stødt Ingfær; lad det i et Glas og sammenblande det. Kom deraf udj Ørnene.

Hinde som groer over Øyne og Børnekoppers Blindhed.

Tag den melemste Hyldebark og Majmaanetssmør. Kaag det sammen og tør det over Øynene, saa groer Hinden af.

For Steen.

Tag varmt Koemøg og smør paa en linnet Klud og bind den om den lønlig Lem.

For Brystverk.

Majmaanetssmør og Honning kogt i godt, frisk Øll og det varmt druket, det hielper.

For Bugvred.

Dillefrøe kogt i Øll eller Viin druket.

Om Næsen bløder.

Skriv disse Ord paa Papiir:

X estrota X Brysa X Besa X

og heng under Næsen, saa skal den icke bløde mere.

Et gott Øyenvand.

Tag saa mange Madiker, som der kan samles før Ste. Hansdag, i en Potte. Klind et Laag paa Potten, og lad dem kaage i deres egen Saft. Smør Øyenene dermed, saa forgaar Pinen, i hvad Slags det er.

For smaae Børen, naar de er uroelig og dog trives.

Tag og løge dem 3de Torsdager i det Vand, som staar stille og ingen Fraløb har. Tag saa en Vøyer og vrie den. Kom Barnet derigiennem 3de Gange hver Torsdag, saa bliver Barnet roelig.

At kurere den faldende Drøbel.

Brend Salt paa en Ildskuffe, bind det bag i Naken i en Klud.

At stille Blod.

Tag Feder af en Hanne og Ægeskaller; brend dem til Pulver og paa Saaret strøet.

Hugot Saaer.

Tag Hundeskaren, brend det til Aske, strøe det i Saaret — og helst en hviid. Det hjælper og læger.

For Hævelse.

Om nogen blev hugen eller stuken, at det ville hovne og gav Pine, da tag Øllædike og klare Hveedekoren saa meget, som det kand taale. Kaag det tilsammen og rør idelig derj; stryg det paa en linnet Klud og leg det paa, saa varmt som taales. Det udrager Heeden, og Hævelsen tilligemed Smerten forgaar.

Et andet.

Naar Føderne eller Been hovne, og Hævelsen derpaa er haard og stif, da smør paa Olleum de Euphorbio. Det hjælper.

Emplastrum Apostolicum.

Dette Plaster tienner til alle friske og gamle Saar, til Seener eller Musen, som er skaaren, besynderlig imod de Sting eller Bid, som skeer af Dyer enten af Vandet eller Landet, thi hvad Raadt eller Vædske, som samme Sting æder om sig, ud-rager dette Plaster og fylder Hullet igien med rent Kiød. Ud-rager Piile og Stumper og andet, som er indstuken uden ald Smerte. NB. Fandintoerolie (?) er god at smøre alle friske Saar med.

Ungventum Album.

Tienner imod Skab og Klaade*), for Bylder og imod det, som er brendt.

At dølge Ild.

Ieg seer Gnisten den vrede
til alle Menneskers Leede.
Ieg seer Gnisten den bedske;
ieg er Manden den treske.
En vred Ild seer ieg opstande,
for mine Ord han dog lande.
Naar ieg mine Ord mone tale,
til Jorden skal han nedfalde.
Nu skal han strax forsvinde
for Manden, som paa Korset hængde.
Det var Iesus Chrest vor Herre,
hvorfor ham vær evig Ære.
En Nat han er fangen og bunden,
for ham være Ilden forsvunden.
Han skal ej mere have Magt,
en ieg ret haver i Agt.
Han skal vel strax forsvinde,
ieg med Guds Hielp ham vel binde.

Eller og:

Tag disse Ord og skriv paa et Blye:

OMIGION ARGION TERA GRAMATOR

og kaste over Ilden, saa slukes den med Guds Hielp. Eller der kan siges disse Ord, om den har vidt fatt, at der icke kan naaes at kaste over Ilden:

*) o: Kløe, Udslæt.

H. I. C. bandt Cams Flod, Steen Rod, saa binder ieg dig.
IN N. P. F. O. S. S. ANNEN*).

Kom hid, O Helligaand,
sluk denne Ildebrand.
Kom hid, O hellig Møe,
sluk denne Ild og Glød.
Kom hid, O hellig Frue,
sluk denne Ild og Lue.
IN N. P. F. O. S. S. AMEN.
Ieg tager Vand i høyre Haand,
Gud give mit Agt en god Ende,
saa sluker ieg ud den Ildebrand,
Gud selv mig Hielpen tilsende.
IN N. P. F. O. S. S.

Sympatie for Feberen:

A B R A C A D A B R A
A B R A C A D A B R
A B R A C A D A B
A B R A C A D A
A B R A C A D
A B R A C A
A B R A C
A B R A
A B R
A B
A

Foreskrevne skrives ligesaadan paa et Støkke Papiir og hænges med en Traae om Halsen ned paa det bare Bryst efter Soelens Nedgang, og 24 Timmer derefter kastes det i rindende Vand.

Sympatie.

Asken af et Orneskind haver 18 Dags Dyder. Om nogen vilde vide noget langt borte, da tag af samme Aske i sin høyre Haand, naar man sover, da synnes det i Søvnne, hva[d] man begierer at viide. NB. Om nogen er forgiort, da tag af samme Aske og Qvægsølv, nytt Vox og blend det tilsammen, og bind det under den Syges høyre Arem. Det hielper med Guds Hielp.

NB. Hvo som lyster at viide, hvad ham skal overkomme, legge af samme Aske i sin høyre Haand, naar hand gaar til

*) AMEN.

Sængs; saa seer han udj Drøme, hvad ham skal skee og overkomme.

For Tyve at bære igien.

Tag en Penning og gak hen, som Vand løber af Norden imod Synden og sig disse Ord: »Ieg manner dig Soel, dig Maanet, at I icke sinner over denne Tyv. Ieg manner dig Lussefær med alt dit Sælskab, alle onde Aander. Ieg manner dig Vand, dig Land, giv med denne min Gave, at du icke giver denne Tyv Rest eller Roe, føren han har baaret igien, som han har staalet.« Kast saa Penningen i Vandet og det en Torsdag Aften, føren Soelen gaar ned, saa faaer du dit eget igien.

Naar Melken er borte.

Tag først Haar af Rygen paa alle Kiørne, før man malter dem. Tag saa Haar af Patterne og skier neden af Rumpen saa meget som 4re Fingre lang. Tag saa en nye Potte og leeg et Klæde derover og malke saa over Haarne, over alle 3 Slags. Kast saa Haarne op i, NB., Bagerovnen, som der er Ild i den, og sig: »Din Skiell eller Taske, der har du det, som har giort dette Qvæg Skade!« Tag saa Potten med Melken og kaste op i Bageroven noget derefter og sig: »Drik nu!« Luk alle Døre til, saa kommer den inden Aften, som har giort det. Dette skal gøres en Fredag Morgen, føren Soelen staaer op. Kierne saa om Mandagen derefter.

Om Kiør.

Ste. Volborg Aften pleier Trolfolk at drive deres Diveskab med at tage Nyttten fra Folk. Da skal en god Huusfader tage Hvidløg, Dill og Meel og Honning. Skier eller støde Urterne sammen og bland saa Honning deriblandt og give Kiørne det ind. Er forsøgt.

Item naar en Koe eller Qvie haver født Kalven, da føren hun faar noget andet at æde eller drikke, da giv hende Rugbrød*), Malt og Salt, Hvidløg og Svoel; bland det tilsammen og give hende, saa skader hende ingen Melkeaaere.

Item naar det falder en Koe besværlig at føde sin Kalv, da giv hende ind og stop ned i Halsen end 6 eller 7 Rødløg. Det hielper. Eller skier 2de Silderumper i smaae Støkker og give hende. Eller Ingrøn, det er Perumca og Singrøn.

*) eller: »Rug, Brød — —.«

Naar Kiør af onde Mennesker forgjøres.

Der menes, at Trolfolk skulde forgjøre Kiør neste Dagen før St. Volborg Dag. Da pleier de, som vare Kiørne, at give dem hver Morgen Dilld, Hvidløg, Vinterton, Piileurt eller Løbeurt og Steensrude, som voxer paa Steenmure og ingen anden Steds og haver en rød Roe. *Item* tag Mesterurt, Loestelk, Lungeurt Roe og Malurt, hakke disse smaae og giv Koen at æde, eller at hun sliket det ind. NB. Søg flittig under Dørtæskelen, som Fæet gaar ud og ind af Stalden, hvorop (?) der findes undertiiden deres Dievelskab, som fortryller Fæet, at det vantrives og dør. Mesoldus skriver disse 3de Slags Urter, som ere Abyssum, Hypericum, Iorhumle eller Brunemane. Paars og Moly, skulle med Guds Hielp bevare Fæet for Tryllerj og Forgift.

Item Loestilk er altiid got til Kiør at give Melk, naar man indgiver hende det i Græset eller Høet, eller og bager det i Brød og om Morgenen deraf 1 a 2 eller 3 Støkker indgivet, paa den ene Side med Salt og den anden Side med Aske vel reven og gniet og paa en Rist varm og siden Fæet indgivet, hver et Støkke Brød. Skal og være got imod forgiorde eller fortryllede Kiør.

Süs Milk undt Teriack, den Kølben (!) für Husten jngegeben.

Naar Fæet bliver fortryllet eller af forgiftig Dyer bidt, da skal man give dem Bugløse eller Oxetunges Urt strax, føren det faar for meget Magt.

Imod Luus paa Chreature.

Hertil er Qvægsølv got, *item* Klid kogt udj Viinædike eller og anden stærk Øllædike og dermed toen. Malurt kogt i Vand er og got. Bstryger med Hvidløgssaft, det fordriver og dører Luusene.

For Blodpies.

Tag $\frac{1}{2}$ Pd. raadt, spundet Hørgaren og koge det i rindende Vand under lugt Log. Siden give Qvæget det at drikke, naar det er bleven kaaldt, jo kaaldere jo bedre. Er got befunden.

Et andet.

Tag feet Flæsk og skier i smaa Terninger og stege gandske brundt i en Pande; kom saa derpaa $\frac{1}{2}$ Potte god Øllædike.

Giv saa Koen det ind om Aftenen. Skulle det ej forandres derved, saa tage om Morgen derefter en Skeefuld stødt Allund, rører det i sød Melk, og helst i Koens egen Melk, og giv Koen det jnd.

Et andet.

Man giver et Høvet hver Morgen en Drik af en Pegel Ædike, hvorj er smeltet 2 Lod Krudt, og give det Vand at drikke, som er kogt med Hørfrøe, saa og en Skeefuld Linolie ind imod Aften.

Ratten boie at sætte paa Tungen opdrager en Bobel og siden klippe Hul paa den. NB. og for alting maa det Chreatur, som pejsser Blod, være mest inde; og altid give det kaaldt Brøndvand at drikke, hvorj er smeltet Spansk Salt eller Salpeter.

Sympathie for Kaaelorme.

»Stevnes Eder hermed alle Kaaelorme i N. N. Hauge at møde inden N. N. Heredstings Rett med 14 Dages Kald og Varsel, som er N. N. Dag den N. N., for at høre paa Vidners Førings og derefter Dom at lide, paa hvad Skade, der er øvet og begaaet i samme Hauge, medmindre I Eder strax heraf udpaqver og ingen videre Skade øver og begaaer i merbemelte Hauge. Byen eller Stedet. Naun. Den N. Dato 1802«. Dette forrettes ved 2de Mænd, som maae være paaklædt og med Skoe eller Støvler samt Hatt og Handsker og med Kiep, som sædvanlig Stevningmænd (!) bør være.

For Tyve at bære igjen.

Man begierer hos 3de Mænd eller Koner: 1. Salt, 2. Smør, 3. Brød. Smøret smidet paa Brødet og Saltet strøes derpaa. Leges paa en Rist paa lempelig Ild at steges. Imeden det steges, opregner man alle Døbenaune, man ved og kan huske; saa kommer det stiallene igjen.

For Hævelse.

Man tager Hamp og helst den, der er brodet i Sollen, tørre Hyldeblomster, Campher, som stødes tilligemed de tørre Hyldeblomster, som strøes paa Hampen og leges paa Hævelsen. Hielper gandske vist.

For Hævelse i Livet.

Man tager Krebssteene og støder dem smaae i Morter og indtage i Viin eller Vand, som er kogt og siden svallet.

For Hævelse og Smert i Knæerne.

Tag Ruder og Loestilk; støde og hakke dem smaae og bland derj lidet Honing saa det bliver som et Plaster; skulle det ikke blive kogt tyk og sæy nok, maae der komme nogle Hauregryn derj. Og leges saa varmt om Knæerne, som kand taales.

Smerte i Arme og Been.

Tag 4 Lod Diillolie og smør for en varm Ild.

For Hævelse i Arme og Been.

Tag Hauregryn med Mellet og kog dem i sød Melk. Naar det har kogt lidet, kom saa derj Huusløg og Vintergrøn og noget Faaretælle. Læg det omkring, som et Plaster, varmt, hvor Hævelsen er. Det hielper.

Imod Skørbug.

Man tager Hvidsteen, Rude og koge dem i rent Vand og drike ofte deraf. Er meget gott. Bemelte kogt i Melk eller Vand og deraf drikke ofte; men best er det varmt.

NB. Silligd. r*) og Svalort med Roe og alt at koge i Vand og drike. Man kan og sætte dem paa Viin i en Flaske og dricke.

NB. Guule Skrepperøder skrab dem rene og enten tøre dem eller ogsaa grøne. Skier dem smaae og kom dem i en Theepotte ligesom Thee. Det laxserer og hielper for Skiørbug.

For Frost i Hænder og Føder.

Agrem om blade og Brendeviin, lidet Terpentiniolie at sætte i Blød paa en Kakelovn i en Flaske og dermed af samme bløde et dobbelt Linklæde og læge paa de forfrosne Lemmer og lade det lige Nat og Dag.

For Hovetpine.

Tag 3 Lod Kubeber og 2 Lod Allandsroe eller Holsroe kaldet og stød til Pulver. Tag saa meget af samme Pulver som en Theeskeefuld om Morgen en fastende eller om Aften en Timme efter Maaltid ind i et Støkke Brød, som er blødt i Viin eller frisk Øll og ristet varmt paa en Rist.

Et andet.

Tag Laduke eller Salat eller Frøe deraf og Vejbredblade

*) Slutningen ulæselig.

eller Frøe og Ædike og gjør Linklude vaade derj og leg dem paa Hovedet, som Pinen er stærkest. Det hielper og stiller Pinen.

Et andet.

Basam Arisa at lugte til det fordeeler Pinen.

For Kaaldesygen.

C A L A M I N V S

C A L A M I N V

C A L A M I N

C A L A M I

C A L A M

C A L A

C A L

C A

C

Saaledes skrives dette paa et Hvedebrød og give den Syge en Linie fastende hver Morgen i 8te Dage, og den 9de Dag give man en Hund eller en Høne det sidste Bogstave, som er et C.

Om at stille Blod.

Petri Pauli Dag, som indfalder den 29de Juni, skal man gaae i Skoven paa den øster Side, føren Soelen staar op, og skiere af et 2 Aars Eskeskud, som er opgroet fra Jorden og icke nogen Gren, og kløve den i 4 eller flere Støkker, hver Støkke en Finger lang. Dog der maae være lidet af Marven ved hver Støkke og aldrig maae komme til Jorden. Lad saa en eller flere Draaber Blod komme paa Pinden, thi saasart det er tørt, bløder Saar eller Næse icke mere.

For Tandpine.

Gaae til et Træe enten Piile eller Eske, og det efter Soelens Nedgang, og abne (!) Barken med en Kniv og skier en Splinder derudaf og stikke de onde Tænder dermed, til Blodet kommer. Sæt samme Splinder i sin Stæd igien og bind til med en Klud og kom aldrig mere til det Stæd.

NB. En frisk Skræpperoe at læge ved den onde Tand hielper undertiiden.

For Verk i Lernerne.

Campher Spiritus 4 Sk.

Terpetin Spiritus 4 Sk.

Bomolie 2 Sk.

i en Flaske og melleres tilsammen og smøres for en varm Ild.

For Kaalorme.

Tag Sæbeskum og overstænk Kaalen med, saa falder de døde ned.

For Børn som græder meget.

Man skierer en Spaan af et Slags Træe, som er gjort i Arbeid i Huuset. Kom dertil lidet Svoel, som leges paa reene Gløder, hvorover Barnet røges. *Item* skier 3de Spaaner af 3de Dørtærskeller i Huuset og bind dem fast paa Barnet. Eller tag en levende Aal og skier den, saa Blodet kommer, og giv Barnet ind i Die eller Melk.

For heelt Verk og Brud.

Man tager i Smede. . . *) og kom i en ren Jerngryde. Naar det er gloende kom saa Øllædike. Hold den syge Lem derover, leg siden et Linklæde over Gryden og lad det svedes; siden indsvøbe den svage Lem dermed.

For Oxel**) og Gevegster.

Gaae til et dødt Menneske og stryge 3de Gange paa Stædet med dets Haand.

For brendt Skade.

Tag strax grøn Sæbe og bind paa Skaden. *Item* Sølvglød 1 Sk., Viinædike 2 Sk., sættes i Blød 24 Timmer; kom saa derj Bomolie og smør dermed.

For Brystverk.

Rævelungesaft og Græsløgs Saft tilsammen. Indtage 3de Theeskeerfulde Morgen og Aften.

For Feberen.

Latverk Diascordium for 4 Sk., som deeles efter Alder og Styrke og indtages i Øll, naar Feberen begynder.

Et andet.

Grøn Sæbe, fin Krudt, stærk Tobak, lige meget af hver Slags

*) Ordet er rettet og ulæseligt; maaske staar der i Smeden Jern.

**) o: Byld, Hævelse.

sammenblendes og bindes paa Pulsen. Og skal det lige i 14 Dage og bindes paa 3 Timmer, føren Feberen kommer.

For Tungens Hidsighed.

Fioelsirup og fransk Brendeviin, mellere det tilsammen og hold det stille i Munden og gurke dermed Munden og Halsen.

For Kræft.

Man tager en levende Krebs og smaaestøder den, som bindes paa Kræften.

For Frost og Sprækker.

Tag Marven af Svinebeen og smør sig dermed.

For Roesen i Føderne.

Vitriol Spiritus 1 Sk., Terpetinolie 2 Sk., hvid Marxtixkoren for 1 Sk., Galmæster for 2 Sk., Bleghvid (!) 4 Sk., Bomolie 4 Sk., som melleres tilsammen og bindes paa Hævelsen med graat Papiir.

For Luus paa Mennesker.

Mercurium Principutatum, smør det i Hovedet. NB. Det kan og smøres i Hovedet paa Chreature, som fordriver Luusene. *Item* Stabis Ag. ia*) for 2 Sk., som syes i en linnet Klud og syes i Linederne paa Klæderne.

For Øyenesygd.

Annisolie en Dryppe hver Aften og Morgen, som tøres i Øyet med en Finger eller Klud.

Naar man ei kan faae Smør.

Tag Hvidløg, Martram, Svogel, Brød og Salt. Dette stødes smaae og bindes i en Klud og gnie Kiørenes Patter med. *Item* Kiørene gives og en Portion om Morgenen fastende af foreskrevne Specier.

Om nogen røres enten af et ont Veir eller paa andre Maader.

Da tag strax, og det inden 24 Timmer, Hyldetræe, gjør Ild derj og saa kaste den gloende Ild over samme Menneske 3de Gange. NB. Det er og gott at lade sig strax aarelade paa den Side tværs imod det onde.

*) >Agaria? Midterste Bogstaver er rettede og ulæselige.

For den guule Soet.

Det er ofte prøberet! Tag en stor Guuleroe og hulle den indeni og skier behendig en Prop oven af samme og huule saa inden neda. Lad den Syge lade sit Vand i samme Roe; prope den saa til igien og heng den med en Traae i Skorsteenene, saa forgaar den guule Soet. NB. Den skal blive hængende.

For Gulsot.

Kog et Æg hart i den Syes Vand, stick Huller igiennem Skalen indtil Blommen med en Pren. Leg det siden i den Syes Vand i 3 Timmer. Forbrend det siden i en Bagerovn. *Item* Rhabarbara indtaget er og godt*).

1.

At slaae trende Kredse med Solen i F. S. H. og sige:

Siehe siehe begalille
fliehe fliehe — Fialialle!

og saa slaae til.

2.

At bringe igien.

Læg dette, hvor det [o: det stjaalne] skal lægges:

X. G. X. S. X. R. E. D.

a. p. c. x.

3.

Ild.

3 Gange omkring og hver Gang sige:

Ild du heste (!) Lue, det bød Jesus Christus den gode Mand
at du Ild skal stille staae og ikke videre gaa.

Som Nr. 1 i F. S. H.

4.

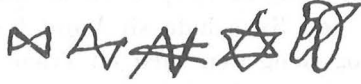
Bøsse.

Jes. Christ og ha[n]s 5 Vunder forstøde dig, du Flint, oven og nedan; i F. S. H.

*) Hermed slutter Bogen. Det sidste Raad for Gulsot er skrevet med en fremmed Haand. Det følgende er optegnet paa et løst, indlagt Folioblad. 1. er Anvisning paa at »slaa Øjet ud« paa en Tyv. 2. paa at faa en Tyv til at bringe det stjaalne tilbage, 4. er Anvisning paa at »binde« en Bøsse, saa den ikke kan træffe. Forkortelsen i F. S. H. betyder: i Faderens Sønnens og den Helligaands Navn.

5.

At sikre sig for H[ug], St[ik] og Skyden i 24 Timer.

Disse Seddelbogstaver krødsviis lagte paa Brøstet, saa kan ingen Kugler eller Hug træffe.

At dølge Blod.

Sig: Snd. Povl og Snd. Peder satte deres Stav i Jordens (!) Flod, og den stille stod; saa skal og dette Blod stille staa i Navn G. F. S. H.

Ingen af disse Ting maae bruges af Skiemt.